

צעירים בישראל 2023

שנתון סטטיסטי
תמצית אינפוגרפית

עורכים: ברכי בן סימון, וצ'סלב קונסטנטינוב

עריכת לשון: רעיה כהן
תרגום לאנגלית (תקציר): ברכה מ. ברוכף
עיצוב גרפי: אפרת ספיקר, ענת פרקו טולדנו

עורכת ראשית: רויטל אביב מתוק

ייעוץ סטטיסטי: ד"ר דמיטרי רומנוב, ד"ר יצחק שנור

השנתון הוזמן על ידי רשות הצעירים הממשלתית במשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי
ומומן בסיועה

מכון מאירס ג'וינט ברוקדייל

ת"ד 3886 ירושלים 9103702

טלפון: 02-6557400

brook@jdc.org | brookdale.jdc.org.il

ירושלים | טבת תשפ"ד | דצמבר 2023

מבוא

בעשור האחרון גוברת בישראל ההתעניינות בצעירים (בני 18-34), מגמה המאפיינת מדינות רבות בעולם. הסיבות לכך הן ההכרה שצעירים הם מנוע צמיחה חברתי וכלכלי, לצד ההבנה של האתגרים המאפיינים את תקופת המעבר לחיים בוגרים. שתי החלטות ממשלה שהתקבלו בעשור הקודם מלמדות על העניין הגובר באוכלוסיית הצעירים ועל הערך הלאומי שמדינת ישראל רואה במיצוי מלוא הפוטנציאל שלהם: האחת, החלטת הממשלה 2014 מיום 30.10.2016¹ שנושאה תוכנית לאומית לקידום צעירים וצעירות במצבי סיכון – 'תוכנית יתד'. התוכנית נועדה לקדם את השתלבותם של צעירים במצבי סיכון ואת תרומתם לחברה ולקהילה ובד בבד לתת לעתיד בטוח בעבורם – ברמה האישית, המשפחתית והתעסוקתית; השנייה, החלטת הממשלה 2880 מיום 23.7.2017² (בהמשך לסעיף 12 בהחלטת ממשלה 36 מיום 26.5.2015³) אשר הצהירה על הקמת רשות צעירים במשרד לשוויון חברתי במטרה לתכלל את פעילות הממשלה בקשר עם אוכלוסיית הצעירים ולהוביל מהלכים מעשיים בתחום.

למרות הדיון והשיח בעניין הצעירים ואף כי השפעות הסוגיה על הפרט ועל החברה נרחבות, בולט חסרונו של מסד נתונים שיספק מידע על מאפייני אוכלוסייה זו ועל צורכי הצעירים במגוון תחומי חיים ושיהווה בסיס הן לפיתוח ולטיוב שירותים למענם הן לשיתופם בקבלת החלטות ובהתוויית מדיניות.

שנתון צעירים בישראל נועד לבסס מסד נתונים שישמש מקור יציב ואמין וכלי עבודה למגוון גופים וגורמים העוסקים בתכנון ובפיתוח של שירותים ובלימוד ובמחקר על צעירים. שנתון זה יאפשר גם לבחון מגמות ארוכות-טווח ובכך יסייע בשיפור איכות החיים של הצעירים בישראל.

השנתון מכנס בפעם הראשונה מגוון רחב של נתונים על מאפיינים והיבטי חיים של צעירים בישראל. בלוחות מוצגים הנתונים העדכניים ביותר המצויים כיום לצד נתונים על שנים נבחרות כדי ללמוד הן על המצב הקיים הן על מגמות המסתמנות על-פני זמן. **פרק א** מציג את המאפיינים הדמוגרפיים של אוכלוסיית הצעירים. **פרק ב** עוסק בהון האנושי של הצעירים וכולל נתונים על ארבעה תחומים – השכלה; תעסוקה; שירות צבאי ושירות לאומי-אזרחי; ומיומנויות – וכן נתונים על צעירים שאינם עובדים ואינם לומדים (NEET). **פרק ג** מציג נתונים בתחום הבריאות ובתחום הרווחה וכן נתונים על רמת החיים של הצעירים ועל איכות חייהם. **פרק ד** מציג נתונים על מעורבות צעירים עם החוק, ו**פרק ה** דן בסוגיות של רווחה אישית וחברתית ומביא נתונים על מעורבות חברתית ופוליטית ועל אמון והערכה למוסדות המדינה.

¹ www.gov.il/he/Departments/policies/2016_dec2014

² www.gov.il/he/Departments/policies/2017_dec2880

³ www.gov.il/he/Departments/policies/2015_dec36

תודות

את השנתון הזמינה רשות הצעירים הממשלתית שהוקמה במשרד לשוויון חברתי ועברה למשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי. אנו מודים לנשות רשות הצעירים הממשלתית – לגב' אלישבע סבתו, מנהלת הרשות, ולגב' עדנה גרניט, חוקרת מידע ונתונים – על השותפות בהפקת השנתון. אנו מודים במיוחד לגב' גרניט על הליווי בכל שלבי העבודה, ליווי אשר כלל דיונים והתייעצות בנוגע לנתונים שייאספו ויעובדו, סיוע בהשגת מידע, קריאה ומתן משוב על השנתון עצמו.

לצורך עריכת השנתון נעשה שימוש בשירות העיבודים המיוחדים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ובקובצי PUF שלה. אנו רוצים להודות במיוחד לשני אנשים באגף דוברות, תקשורת והסברה בלשכת הסטטיסטיקן הלאומי – למר דוד לנדאו, מידען ומרכז (בכיר) עיבודים מיוחדים, תחום מידע, שירות ותוכן אינטרנט, ולמר אבישי כהן, מרכז מידע מקוון – על הסיוע הרב בקבלת הנתונים. תודתנו נתונה גם למשטרת ישראל, ובפרט לגב' נילי זאלון, על הנתונים שסופקו לנו לבקשתנו. לצורך עריכת השנתון נעשה שימוש גם בנתונים מנהליים מותממים בחדר המחקר הווירטואלי של משרד החינוך. אנו מודים לעובדי משרד החינוך על עזרתם בהנגשת הנתונים.

השנתון עומד לרשות הקוראים באתר האינטרנט של מכון ברוקדייל: brookdale.jdc.org.il/publications/ ובאתר האינטרנט של רשות הצעירים במשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי: www.gov.il/he/departments/youth_authority

הגדרות והסברים

מיהו צעיר? אין הגדרה אחת מקובלת לטווח הגילים של אוכלוסיית הצעירים, והגדרות של גורמים שונים נובעות ממגוון צרכים (התפתחותיים, תעסוקתיים, משפטיים, סטטיסטיים). בישראל, כמו במדינות אחרות בעולם, אפשר למצוא כמה וכמה הגדרות של המונח 'צעיר', אך בדרך כלל הכוונה היא לטווח הגילים 18-35. משום כך הוחלט לאמץ הגדרה זו גם בשנתון זה. אומנם בשנתון מוצג טווח הגילים 18-34, אך הגיל 34 כולל צעירים בני 34 ו-12 חודשים, שהם בעצם צעירים בני 35.

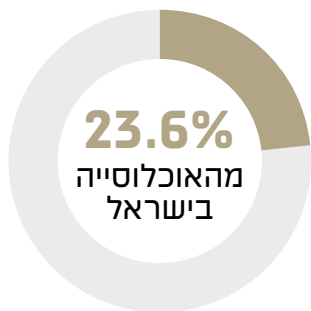
מי הן קבוצות האוכלוסייה שבנוגע להן מוצגים נתונים? הנתונים מוצגים על יהודים ואחרים ועל ערבים. יהודים כלולים בשנתון במונח 'יהודים ואחרים' בשל הגדרות ה'למ"ס, המציגות יחד נתונים על קבוצת האוכלוסייה 'יהודים' ועל קבוצת האוכלוסייה 'אחרים' (נוצרים לא-ערבים, בני דתות אחרות ואנשים ללא סיווג דת במרשם האוכלוסין). בקבוצת האוכלוסייה 'ערבים' נכללים מוסלמים, נוצרים ודרוזים. במידת האפשר מוצג פירוט על קבוצות בתוך אוכלוסיית 'יהודים ואחרים' – חרדים, עולים מברית המועצות לשעבר ועולים מאתיופיה – ועל קבוצות באוכלוסייה הערבית – תושבי מזרח ירושלים, בדואים בנגב וקבוצות דת.

הנתונים מוצגים במידת האפשר גם לפי מין, בשל ההבדלים בין גברים לנשים בסוגיות של חינוך, השכלה ותעסוקה וכן בתחומים נוספים.

מקורות הנתונים

הסקירה מתבססת על נתונים מאומדני האוכלוסין; על נתונים מן השנתון הסטטיסטי לישראל של הלמ"ס; על נתונים מסקרים שוטפים של הלמ"ס: סקרי כוח אדם, סקרי הוצאות משק הבית, הסקר החברתי, סקרי ביטחון אישי, סקר מיומנויות (PIAAC); על קבצים מינהליים של נתוני פשיעה ואלימות; ועל נתונים בנוגע לנבחנים במבחן הפסיכומטרי ובמבחן יע"ל.

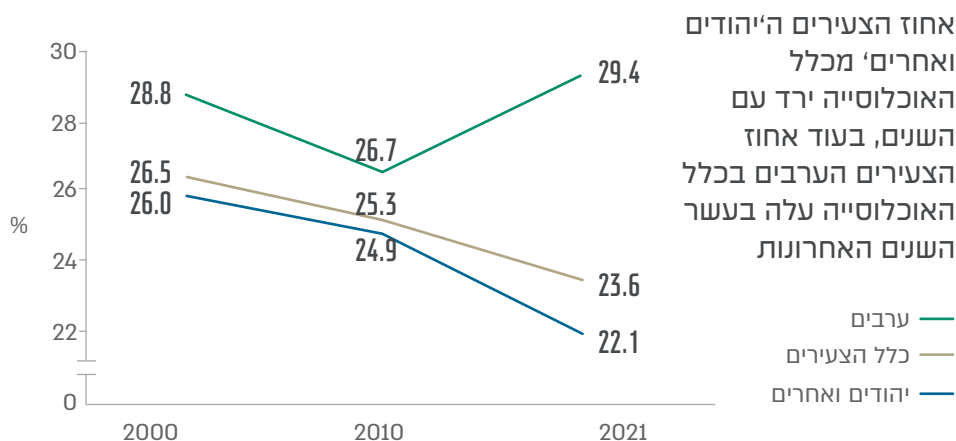
כרף א: מאפיינים דמוגרפיים

2,232,100

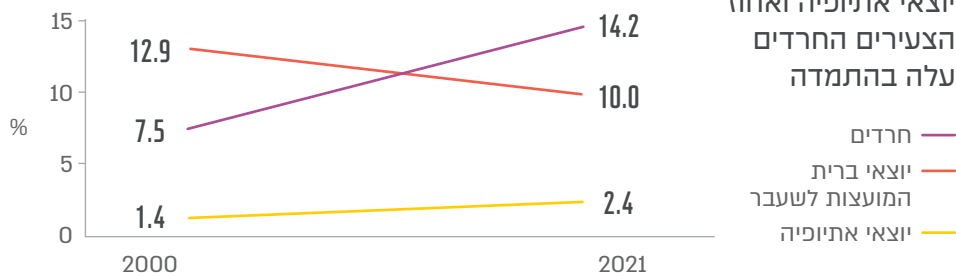
צעירים בני 18-34

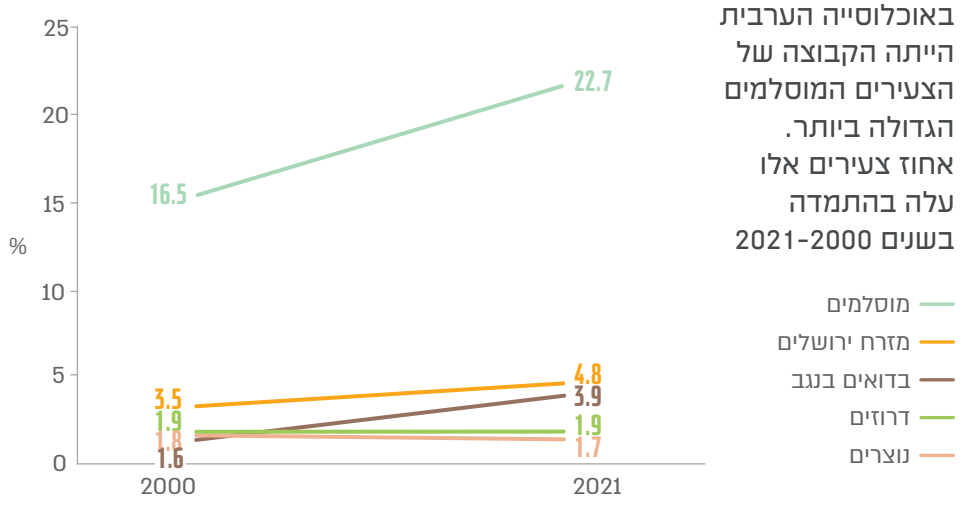
(סוף שנת 2021)

אחוז הצעירים יוצאי ברית המועצות לשעבר מכלל הצעירים ירד בין שנת 2000 לשנת 2021,

ואילו אחוז הצעירים יוצאי אתיופיה ואחוז הצעירים החרדים עלה בהתמדה

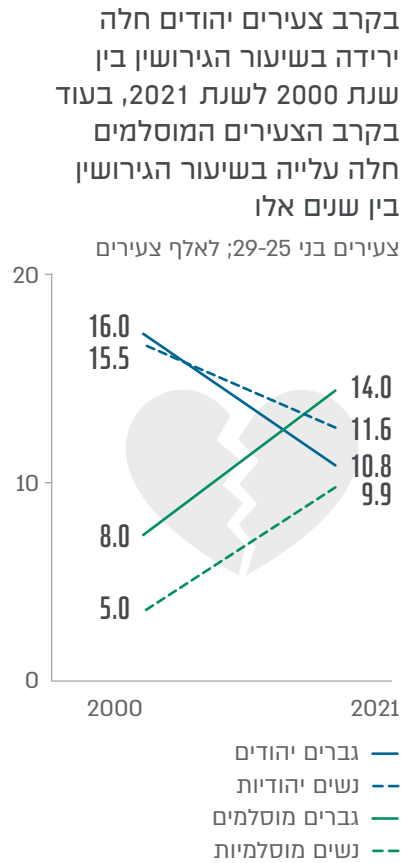
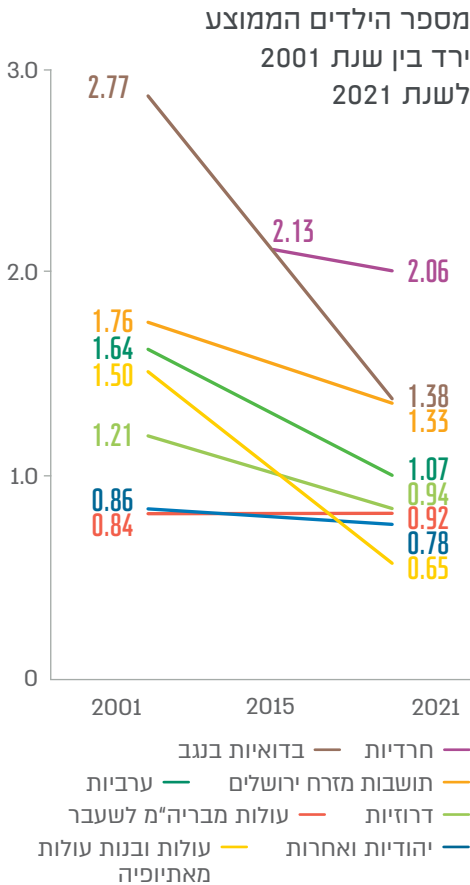
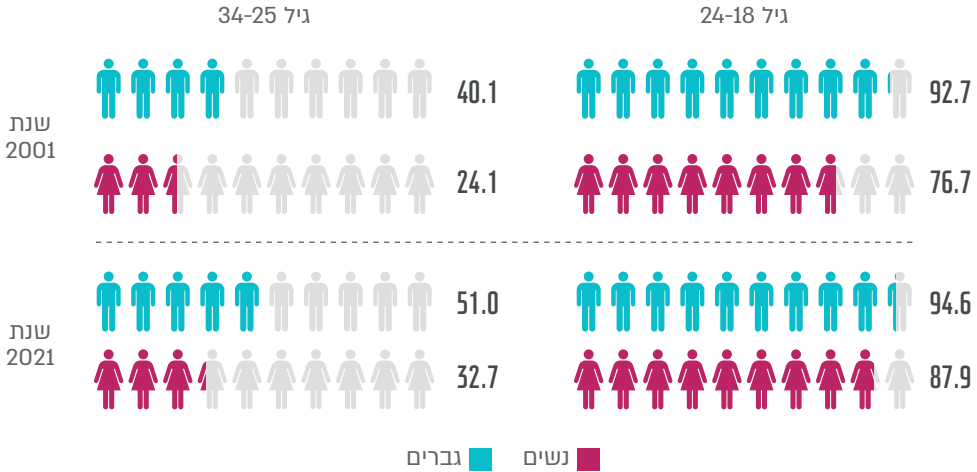

אחוז הצעירים ה'יהודים ואחרים' היה הגבוה ביותר במחוז מרכז, ואחוז הצעירים הערבים היה הגבוה ביותר במחוז צפון

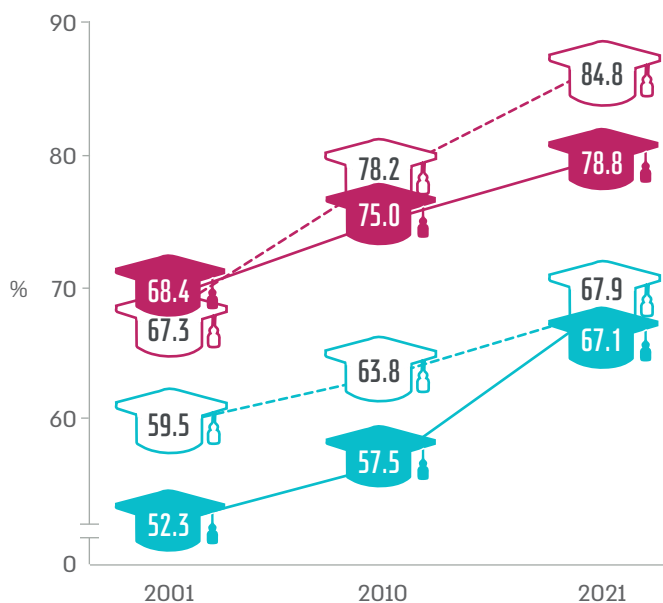
שנת 2022

ערבים	יהודים ואחרים	
40.5%	9.4%	צפון:
13.9%	10.2%	חיפה:
9.5%	26.1%	מרכז:
19.4%	12.2%	ירושלים:
1.5%	20.2%	תל אביב:
	6.7%	יהודה ושומרון:
15.2%	15.2%	דרום:

אחוז הגברים הריווקים היה גבוה מאחוז הנשים הריווקות בקרב כלל הצעירים; בקרב בני 18-24 הפער הצטמצם עם השנים

פרק ב: הון אנושי - השכלה, תעסוקה ומיומנויות

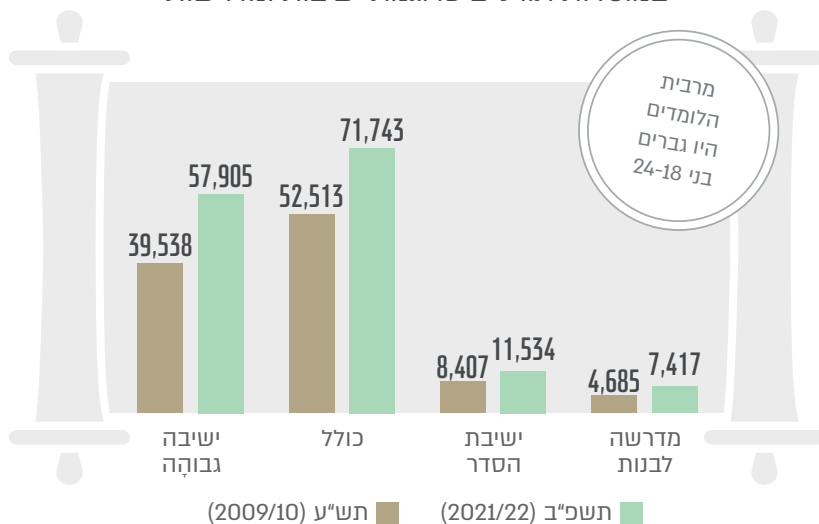

אחוז הצעירים בעלי תעודת בגרות או תעודה גבוהה יותר עלה בהדרגה בין שנת 2001 לשנת 2021

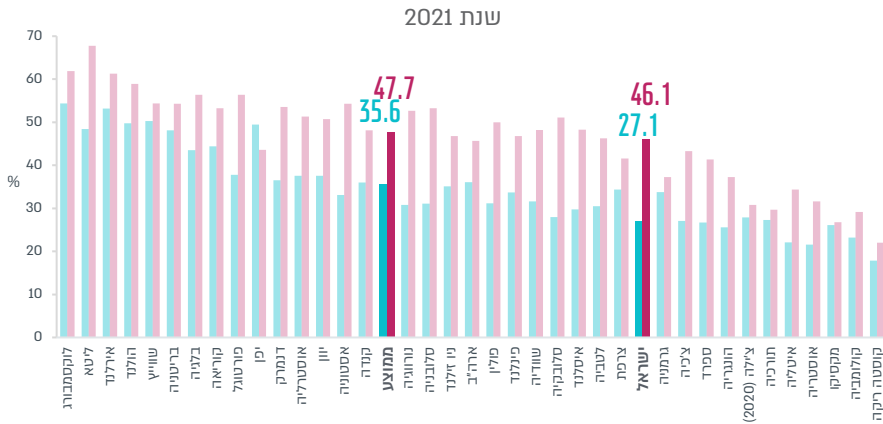
בכל השנים אחוז הנשים המשכילות היה גבוה מאחוז הגברים המשכילים

- נשים בנות 18-24
- נשים בנות 25-34
- גברים בני 18-24
- גברים בני 25-34

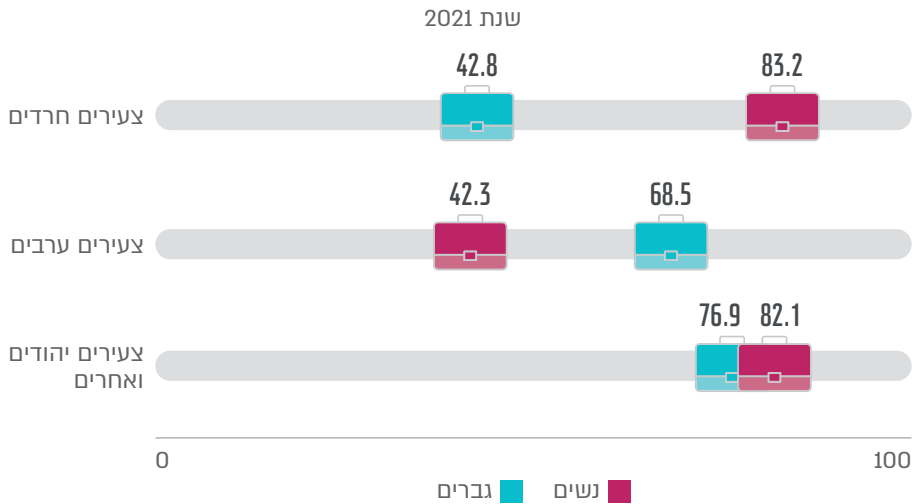
בעשור האחרון עלה בהדרגה מספר הלומדים במוסדות תורניים כדוגמת ישיבות ומדרשות

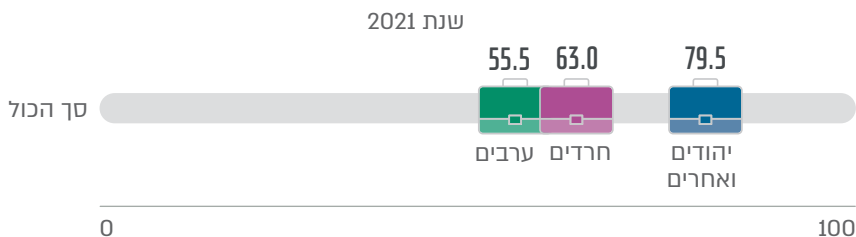
אחוז בעלי ההשכלה הגבוהה בקרב צעירים בני 25-34 היה נמוך מהאחוז הממוצע במדינות OECD, בפרט בקרב גברים

בקרב צעירים 'יהודים ואחרים' ובקרב צעירים חרדים היה אחוז הנשים המועסקות גבוה מאחוז הגברים המועסקים. בקרב צעירים ערבים היה המצב הפוך

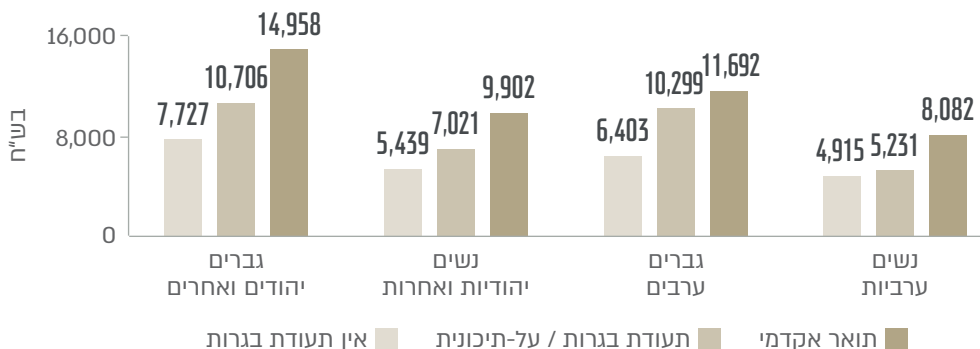

אחוז המועסקים בני 25-34 היה נמוך הרבה יותר בקרב צעירים ערבים ובקרב צעירים חרדים מאשר בקרב צעירים 'יהודים ואחרים'

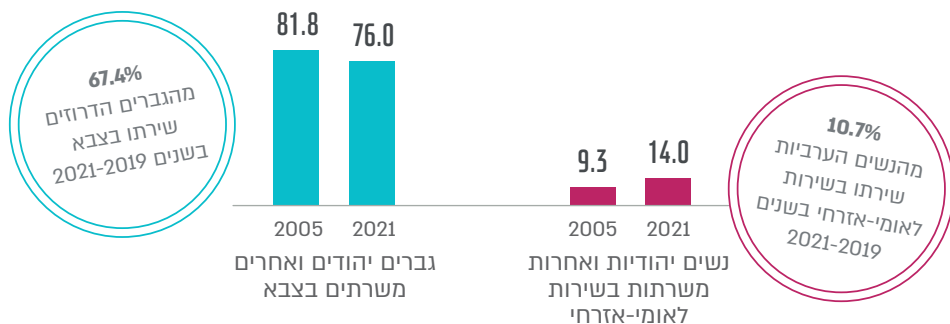

להשכלה הייתה השפעה חיובית על גובה השכר

שכר חודשי ברוטו; שנת 2021

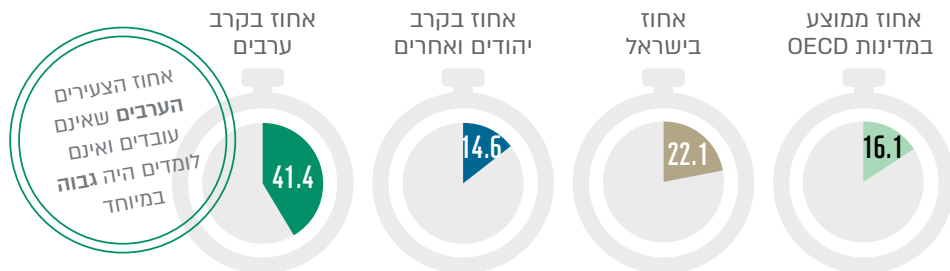
אחוז הגברים ה'יהודים ואחרים' ששירתו בצבא ירד בין שנת 2005 לשנת 2021
אחוז הנשים ה'יהודיות ואחרות' ששירתו בשירות לאומי-אזרחי עלה

אחוז הצעירים בני 18-24 בישראל שאינם עובדים ואינם לומדים

היה גבוה מאחוז ממוצע זה במדינות OECD

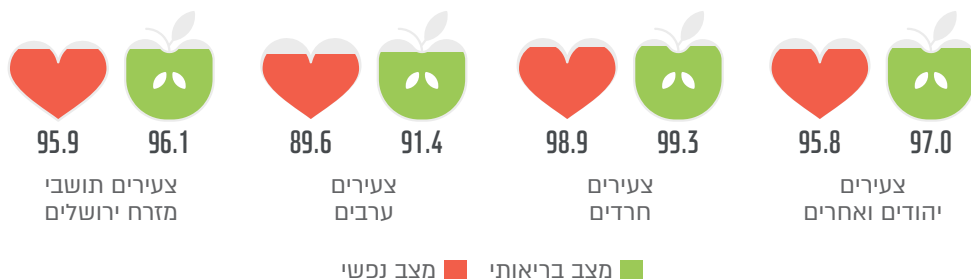
שנת 2021

פרק ג: בריאות ורווחה

אחוז גבוה מאוד של צעירים העריכו שמצבם הבריאותי והנפשי טוב. אחוז זה היה גבוה במיוחד בקרב חרדים

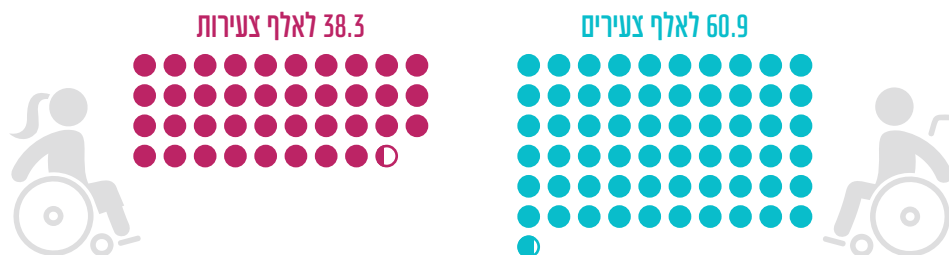
שנת 2021

שיעור הצעירים עם מוגבלות היה גבוה בקרב גברים מבקרב נשים

שנת 2021

שיעור צעירים עם מוגבלות: 49.8 לאלף צעירים

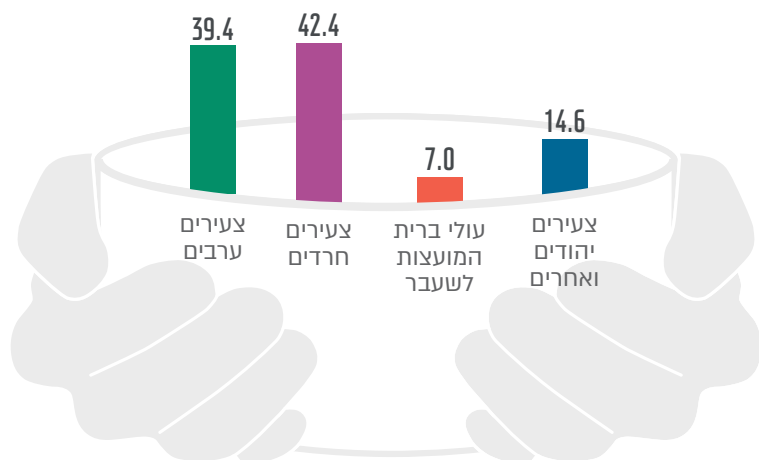
האחוז הגבוה ביותר של צעירים שהיו רשומים במחלקות לשירותים חברתיים היה בקרב בני 18-24

שנת 2020

בני 34-30 ■ בני 29-25 ■ בני 24-18 ■

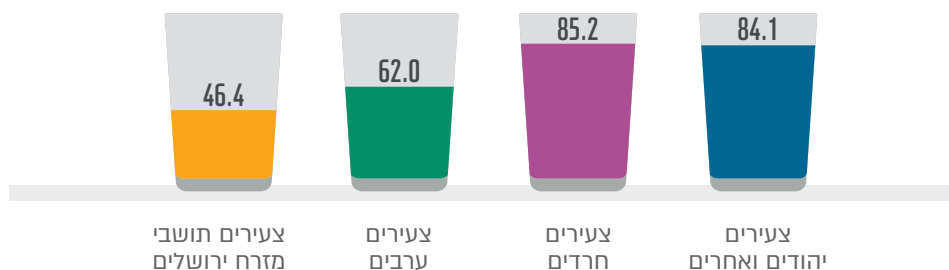
אחוז הצעירים החיים במשפחות מתחת לקו העוני היה גבוה יותר בקרב צעירים חרדים וצעירים ערבים מאשר בקרב צעירים 'יהודים ואחרים'

שנת 2021

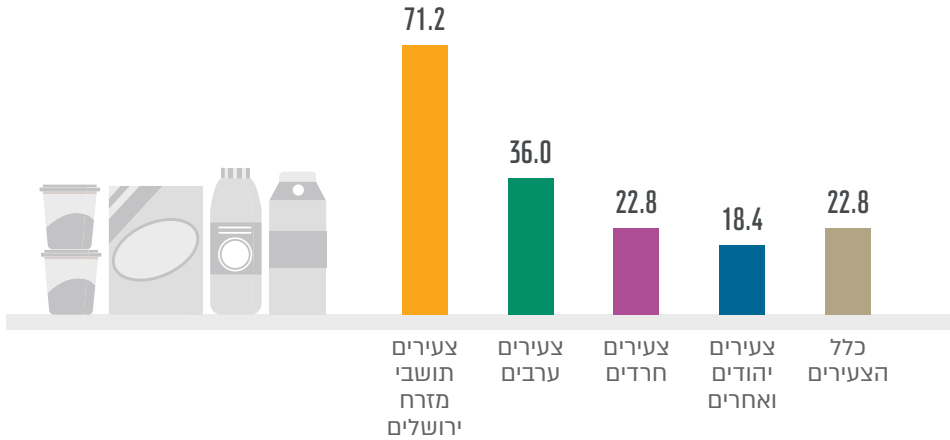
אחוז הצעירים הערבים, ובפרט תושבי מזרח ירושלים, שהעריכו שמצבם הכלכלי ישתפר בעתיד היה נמוך מאחוז זה בקרב צעירים 'יהודים אחרים'

שנת 2021

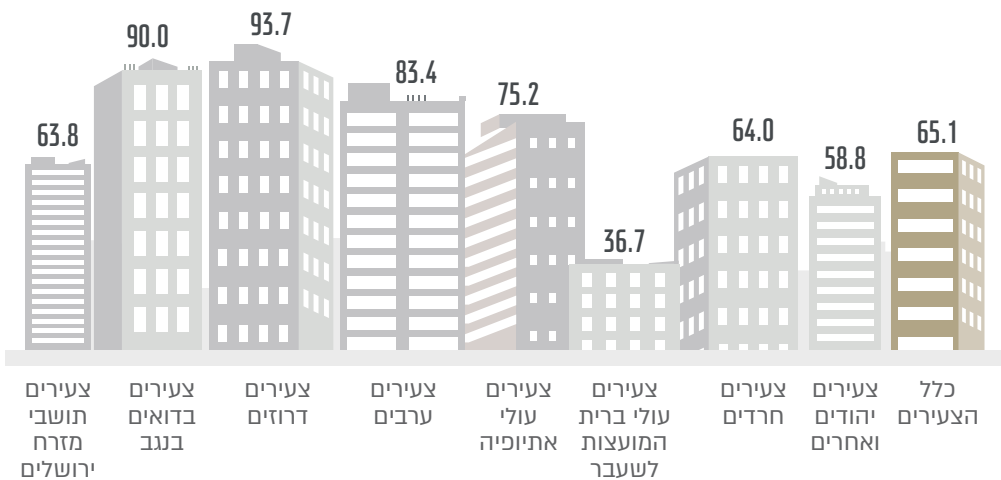
יותר מחמישית מן הצעירים דיווחו שאינם מצליחים לכסות הוצאות על צרכים בסיסיים

שנת 2021, באחוזים

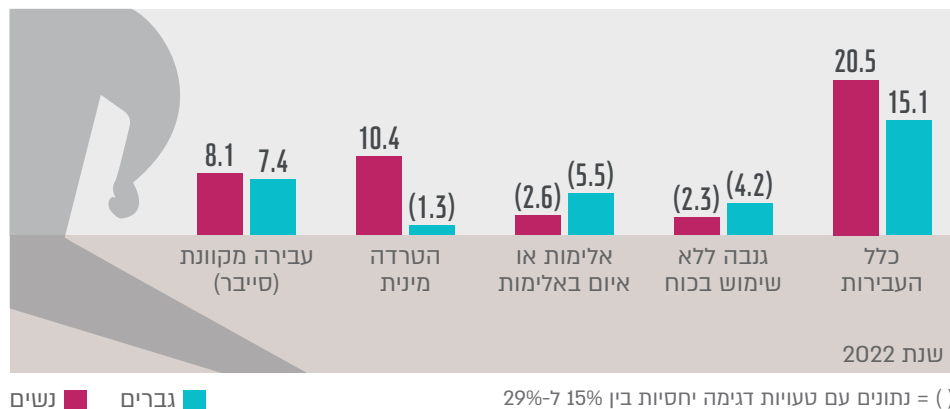
כשני שלישים מן הצעירים חיו בדירה בבעלות המשפחה

שנת 2021, באחוזים

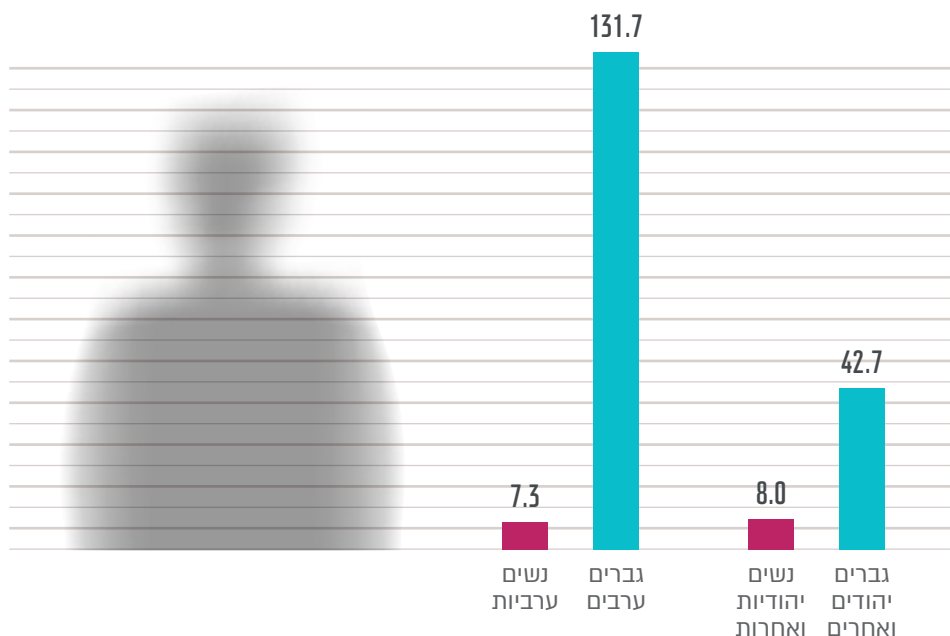
פרק ד: מעורבות עם החוק

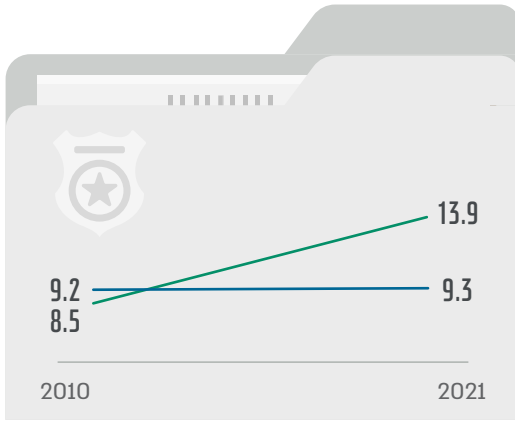
אחוז הנשים שהיו קורבן להטרדה מינית ולעבירות מקוונות (סייבר) היה גבוה מאחוז הגברים

שיעור התיקים הגלויים שנפתחו לאלף צעירים היה גבוה פי חמישה ויותר בקרב גברים מבקרב נשים ופי שניים וחצי לערך בקרב צעירים ערבים מבקרב צעירים 'יהודים ואחרים'

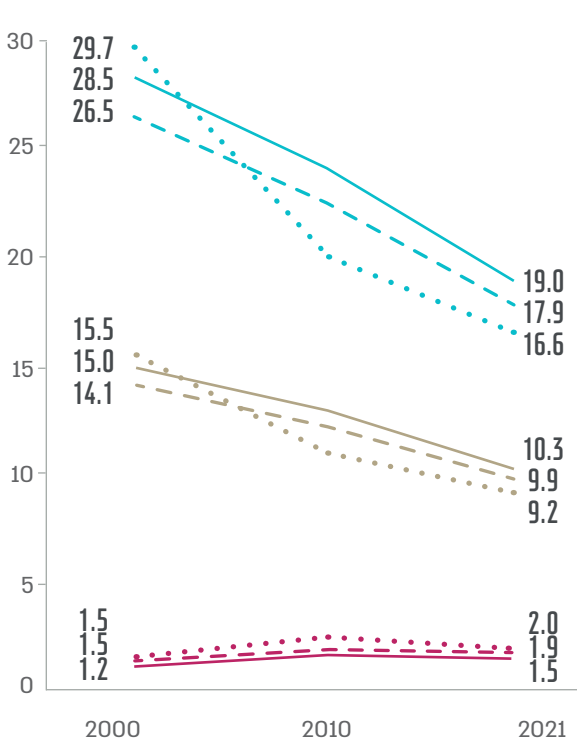
צעירים בני 18-24; שנת 2021

שיעור התיקים הגלויים על עבירות במשפחה עלה בין 2010 ל-2021, בעיקר בקרב צעירים ערבים

ערבים —
יהודים ואחרים —

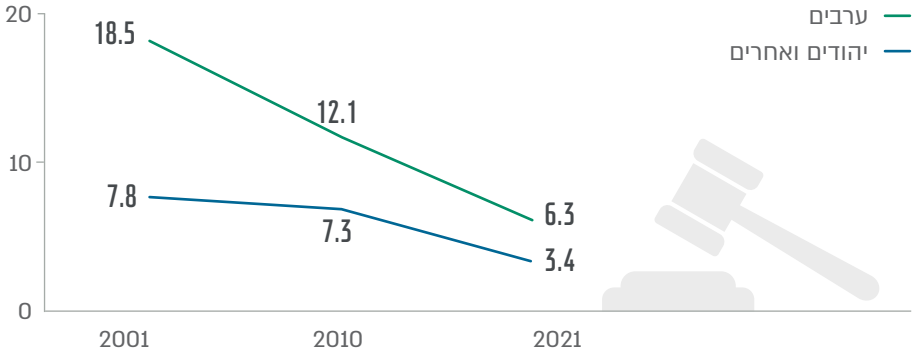
שיעור התיקים הגלויים (לא לקרוא) שבהם הוגש כתב אישום פחת בהדרגה משנת 2000 ברוב השנים הוא היה גבוה יותר בקרב בני 18-24 מבקרב מבוגרים יותר

גברים — סך הכול — נשים
24-18 — 29-25 — 34-30

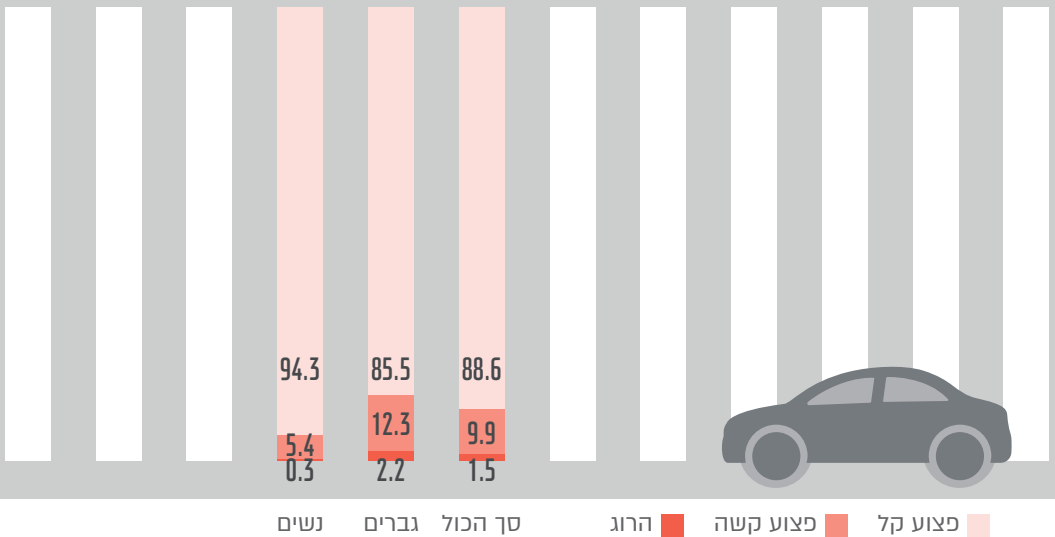
משנת 2001 חלה ירידה הדרגתית בשיעור הצעירים המורשעים בדין בקרב שתי קבוצות האוכלוסייה

לאורך צעירים

6,856 צעירים בני 20-34 נפגעו בתאונות דרכים בשנת 2021. פי שניים ויותר גברים מנשים נפצעו קשה או נהרגו בתאונות דרכים

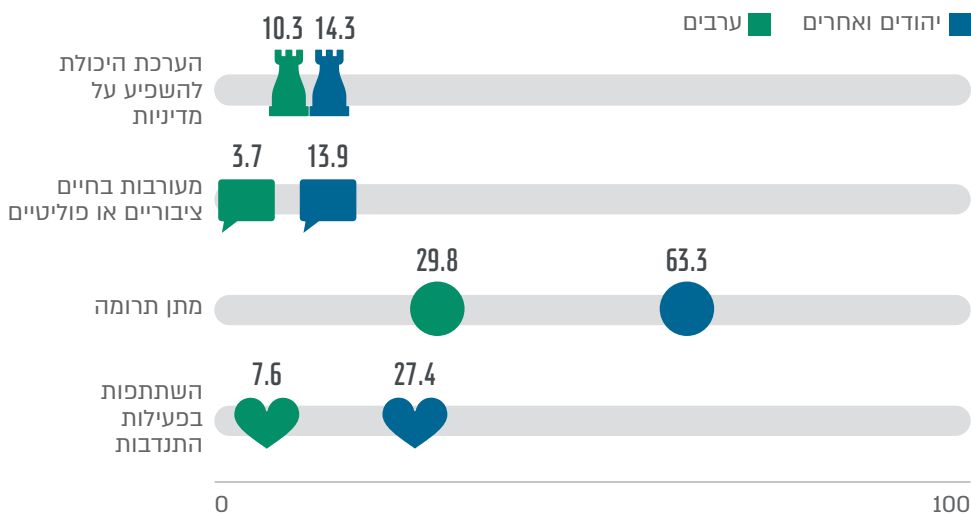
באחוזים

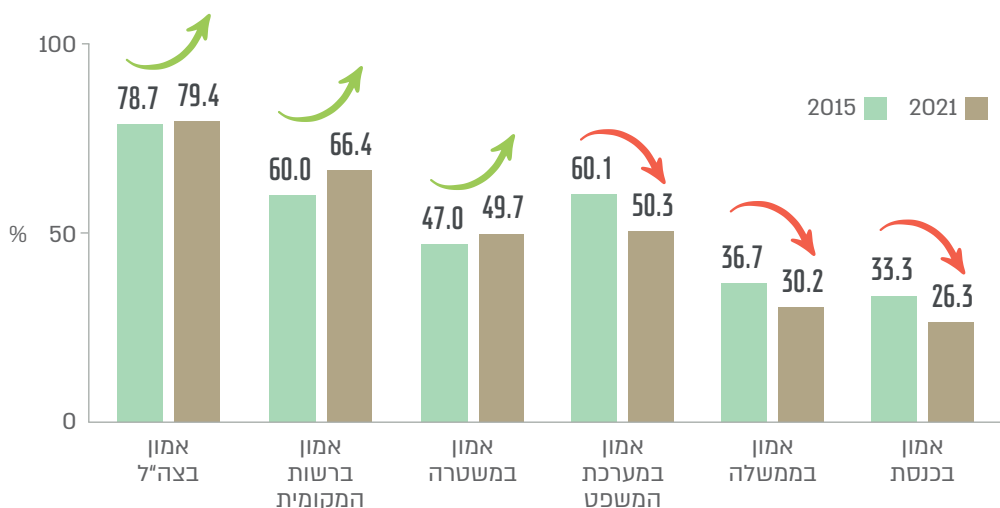
פרק ה: רווחה אישית וחברתית

אחוז הצעירים המעורבים חברתית היה גבוה מאחוז הצעירים המעורבים פוליטית. אחוז הצעירים ה'יהודים ואחרים' המעורבים היה גבוה מאחוז הצעירים הערבים המעורבים

שנת 2021

האמון של צעירים בני 20-34 בכנסת, בממשלה ובמערכת המשפט פחת בין שנת 2015 לשנת 2021. האמון במשטרה, ברשות המקומית ובצה"ל גבר

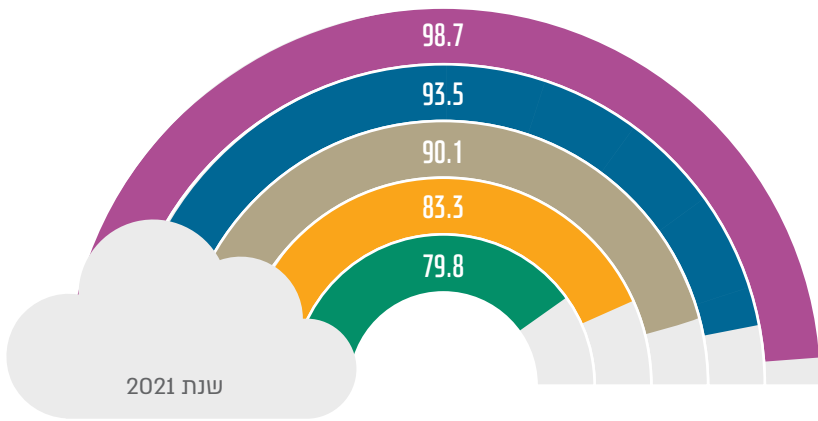

למרות העלייה באמון של צעירים במשטרה וברשות המקומית חלה ירידה בהערכת תפקוד המוסדות האלה

באחוזים

2015 ■ 2021 ■

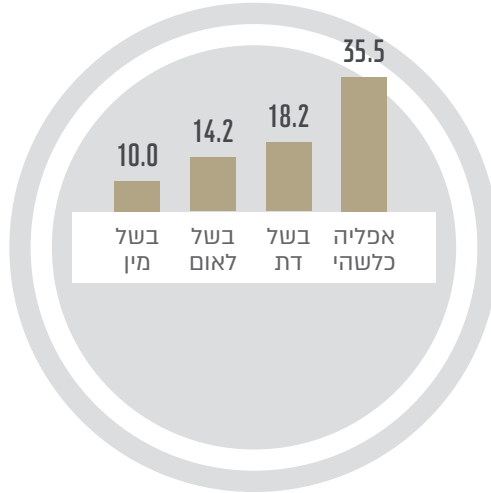
שנת 2021

- צעירים חרדים
- צעירים יהודים ואחרים
- כלל הצעירים
- צעירים תושבי מזרח ירושלים
- צעירים ערבים

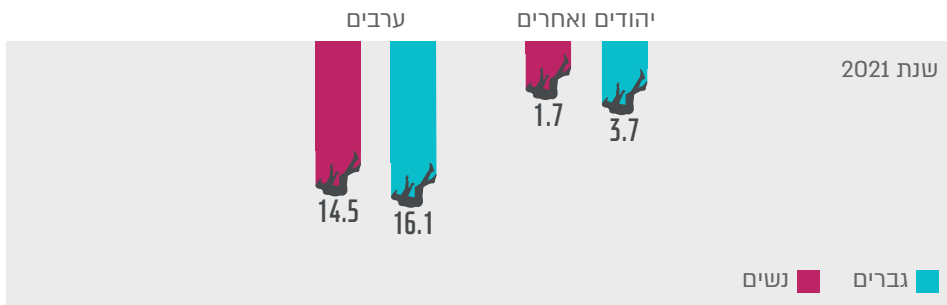
אחוז גבוה מן הצעירים הביעו שביעות רצון גבוהה מחייהם

אחוז לא מבוטל דיווחו שחשו אפליה כלשהי כלפיהם בשנה החולפת

שנת 2021

אחוז הצעירים שדיווחו שאין להם על מי לסמוך בעת משבר או מצוקה היה גבוה יותר בקרב צעירים ערבים מבקרב צעירים 'יהודים ואחרים', ובקרב גברים מבקרב נשים

מכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל הוא המכון למחקר חברתי יישומי המוביל בישראל. באמצעות לימוד יסודי, מחקר קפדני וידע מעמיק, אנו מסייעים לטיוב החלטות מרכזיות הנוגעות לרווחת אנשים ותורמים לחיזוקה של החברה בישראל. ייעודו של המכון הוא לזהות ולחקור נושאי מפתח בחברה ולהשתתף בהכוננת מדיניות, עיצוב תוכניות וטיוב שירותים חברתיים לאדם, למשפחה ולקהילה. זאת למען העצמת החוסן החברתי של מדינת ישראל ולרווחת כלל תושביה.

רשות הצעירים במשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי החלה את דרכה במשרד לשוויון חברתי במסגרת החלטת ממשלה 2880 מיום 23.7.2017, על בסיס הכרה שאוכלוסיית הצעירים (בני 18-35) היא מנוע צמיחה חברתי וכלכלי ובמטרה לקדם את אוכלוסיית הצעירים, לסייע להם במימוש הפוטנציאל הגלום בהם ולהגביר את מעורבותם בעניינים הציבוריים. רשות הצעירים פועלת באמצעות הסתכלות כוללת על אוכלוסיית הצעירים למען קידום ענייניה וצרכיה ברמה הלאומית, בצד פעילות ישירה ופרויקטלית בנושאים נבחרים. זאת בשיתוף משרדי ממשלה הממונים על התחומים המקצועיים (תעסוקה, בריאות וכו') ואו האחראים לאוכלוסיות ייחודיות, כגון צעירים עולים וצעירים בסיכון.

לחצו כאן לשנתון המלא